

Aftale mellem regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti om Folkets skole: Faglighed, dannelse og frihed - justeringer af folkeskolen til en mere åben og fleksibel folkeskole

30. januar 2019

Regeringen har den 30. januar 2019 indgået aftale med Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti om justeringer af folkeskolen.

Folkeskolereformen trådte i kraft i august 2014. Med folkeskolereformen ønskede aftalepartierne at sikre et fagligt løft af folkeskolen. Målene med reformen var at sikre, at alle elever i folkeskolen trives og udfordres, så de bliver dygtige, at betydningen af elevernes sociale baggrund for de faglige resultater mindskes, og at tilliden til og trivslen i folkeskolen styrkes bl.a. gennem respekt for professionel viden og praksis.

For at nå disse mål blev der med reformen indført en længere og mere varieret skoledag med flere fagtimer og tid til understøttende undervisning, nye krav om samarbejde med omverdenen gennem åben skole, bevægelse, lektiehjælp og faglig fordybelse, et kompetenceløft af lærere, pædagoger og skoleledere samt en række regelforenklinger.

Aftalepartierne anerkender, at kommuner, skoleledere, lærere, pædagoger og andre har leveret en stor indsats med at implementere folkeskolereformen.

Men aftalepartierne er samtidigt enige om, at der er behov for løbende at tilpasse folkeskolen og justere reformen der, hvor det er nødvendigt for at skabe en endnu bedre folkeskole og optimale rammer for både den gode undervisning og det gode børneliv med høj faglighed og trivsel. Aftalepartierne ønsker, at folkeskolen følger med tiden og ønsker derfor at lytte til eleverne, forældrene, de professionelle på skolerne og kommunerne. Det er deres skole, og derfor skal forandringerne give mening for netop dem.

Folkeskolereformen følges gennem et omfattende følgeforskningsprogram. Efter fire et halvt år viser følgeforskningen, at langt de fleste elever trives, og at elever og forældre er glade for den danske folkeskole. Statusredegørelsen for 2017/2018 viser imidlertid også, at der ikke har været markant fremgang i elevernes faglige niveau, hvorfor vi endnu ikke er i mål i forhold til at nå reformens målsætninger. Derfor ønsker aftalepartierne at foretage nogle justeringer med henblik på at sikre bedre vilkår for både faglighed, variation i skoledagen, bevægelse, åben skole samt lektiehjælp og faglig fordybelse.

Mange skoler er i fuld gang med at finde formen på understøttende undervisning og den varierede skoledag. Både lærere og pædagoger oplever i højere grad end

tidligere, at for eksempel motion og bevægelse gør eleverne mere undervisningsparate, og at der er en positiv sammenhæng mellem brug af bevægelse i undervisningen og elevernes faglige og generelle trivsel. Men på mere end halvdelen af skolerne er der stadig ikke en fælles forståelse af understøttende undervisning, og der er en generel efterspørgsel på klarere retningslinjer for den understøttende undervisning.

Aftalepartierne er derfor enige om 13 initiativer, som har fokus på at udvikle folkeskolen gennem både klarere rammer og øget frihed i tilrettelæggelsen af skoledagen, fagundervisningen og den understøttende undervisning *jf. boks 1*.

Boks 1. Initiativer i aftale om Folkets skole: Faglighed, dannelse og frihed - justeringer af folkeskolen til en mere åben og fleksibel folkeskole

Klarere rammer for tilrettelæggelse af skoledagen

1. Kortere skoleuge i indskolingen
2. Forenkling og klare rammer for anvendelsen af § 16 b

Øget faglighed og kvalitet

3. Kvalitetsløft af den understøttende undervisning
4. Prioritering af udvalgte fag
5. Styrket læseindsats
6. Reduktion af faglige bindinger for undervisningen
7. Færre vikarer og justeret kompetencedækningsmålsætning
8. Kanonlister og styrket fokus på Rigsfællesskab

Øget frihed

9. Udvidet kompetence til skolebestyrelser ved ansættelse af skolens leder
10. Mulighed for to-årig valgperiode for forældrerepræsentanterne til skolebestyrelsen
11. Forenkling af elevplanen
12. Evaluering af de nationale test
13. Øget didaktisk frihed og styrket professionel dømmekraft i folkeskolen

Med aftalen justerer aftalepartierne de lovgivningsmæssige rammer for folkeskolen med henblik på at skabe endnu bedre lokale vilkår for at indfri de høje ambitioner, der blev sat med folkeskolereformen i 2013.

Men hverdagen for folkeskoleelever ændrer sig ikke automatisk, fordi de lovgivningsmæssige rammer gør det. Det er skoleledere, lærere og pædagoger, der sammen med elever og forældre, hver dag har ansvaret og forpligtelsen til at anvende deres faglige og pædagogiske kompetencer til at give skolen liv og ånd og skabe god undervisning for alle elever.

Klarere rammer for tilrettelæggelse af skoledagen

Aftalepartierne ønsker at give den enkelte skole større frihed til at disponere over skolens ressourcer til kvalitetsforbedringer i skolen. De lovgivningsmæssige rammer skal afspejle, at det lokalt kan være mere fornuftigt at prioritere lærere og pædagogers tid til at styrke kvaliteten i fagundervisningen og i den understøttende

undervisning inden for en lidt kortere skoledag. Friheden skal give skolerne større lokal fleksibilitet til at planlægge undervisningen, så skolen kan lykkes med at skabe en varieret skoledag, der er tilpasset eleverne.

1. Kortere skoleuge i indskolingen

Aftalepartierne er enige om at afkorte skoleugen generelt i børnehaveklassen til og med 3. klasse med 90 klokke timer årligt svarende til 2 ¼ klokke time ugentligt inkl. pauser.

Det er afgørende for aftalepartierne, at det fælles høje ambitionsniveau for vores børn i folkeskolen fastholdes. Afkortningen i skoleugen skal konverteres til andre aktiviteter, der direkte fremmer varieret undervisning af høj kvalitet. Aftalepartierne forventer, at de frivillige ressourcer anvendes til kvalitetsforbedringer i skolen og ikke som en mulighed for at gennemføre besparelser på folkeskoleområdet i den enkelte kommune. Samtidig er det afgørende, at en øget lokal frihed ikke igen fører til meget store forskelle i elevernes undervisningstid på tværs af landet.

Når skoleugen bliver kortere forudsættes det at medføre en øget aktivitet i fritidstilbud. Det er der taget højde for i økonomien, *jf. nedenfor*.

2. Forenkling og klare rammer for anvendelsen af § 16 b

Den nuværende retstilstand om § 16 b i folkeskoleloven, der giver mulighed for at konvertere understøttende undervisning til to-voksenundervisning, er uklar. Der er samtidig en stigende interesse for at benytte muligheden for at konvertere understøttende undervisning til to-voksenundervisning mv.

Aftalepartierne er derfor enige om at skabe klare rammer for kommuner og skolars brug af bestemmelsen. Konkret er aftalepartierne enige om at gøre det muligt at konvertere op til 2 klokke timers understøttende undervisning inkl. pauser på mellemtrinnet og i udskolingen per klassetrin per uge til andre aktiviteter, der udløser et tilsvarende personaleforbrug i undervisningen i overensstemmelse med de lokale ønsker og behov på den enkelte skole. Det kan være til følgende formål:

- To-voksenundervisning og undervisning tilpasset elevernes forskellige faglige udvikling inden for det enkelte klassetrin
- Særlige talentforløb og turboforløb for fagligt dygtige og fagligt svage elever
- Pædagoger eller lærere i forbindelse med åben skole og bevægelse

Aftalepartierne er samtidig enige om at ophæve den nuværende bestemmelse om, at konverteringen på mellemtrin og i udskolingen kun kan ske i "helt særlige tilfælde". Fremadrettet vil alle klasser på mellemtrin og i udskoling have mulighed for at konvertere op til to klokke timers understøttende undervisning inkl. pauser til andre aktiviteter. Dermed vil der ikke længere skulle foreligge en konkret og individuel vurdering for hver enkelt klasse.

Samtidig permanentgøres muligheden for at afkorte den understøttende undervisning med yderligere 1,5 klokke timer ugentligt på det klassetrin, hvor konfirmationsforberedelse typisk foregår, dvs. enten i 7. eller 8. klasse for at gøre plads til konfirmationsforberedelse.

Såfremt skolerne benytter sig af muligheden for at afkorte den understøttende undervisning for at gøre plads til konfirmationsforberedelse i 8. klasse, skal kommuner og skoler sikre, at der er minimum 2,2 klokketimers understøttende undervisning ekskl. pauser i 8. klasse. Dette kan ske ved en modsvarende flytning af fagtimer som fx kristendomskundskab fra 8. klasse til 7. klasse.

Elever, der ikke deltager i konfirmationsforberedelse skal tilbydes et alternativt tilbud. Undervisningsministeriet vil udarbejde inspirationsmateriale om indhold og tilrettelæggelsen af det frivillige tilbud.

De lovgivningsmæssige rammer for konverteringen af understøttende undervisning til andre indsatser skal medvirke til at realisere arbejdet med at styrke elevernes trivsel og skabe bedre forudsætninger for at indfri ambitionerne med en varieret skoledag med åben skole, bevægelse samt lektiehjælp og faglig fordybelse.

Kommunalbestyrelsen skal efter indstilling fra skolelederen og skolebestyrelsen årligt godkende og føre tilsyn med konvertering af understøttende undervisning i de enkelte klasser og klassetrin. For at fremme, at frigivne ressourcer anvendes til kvalitetsforbedringer i skolen, vil dette krav blive fastholdt.

Undervisningsministeriet vil som led i den årlige uge 35-undersøgelse¹ af skole-ugens længde fremadrettet undersøge, hvad eventuel konvertering på skolerne anvendes til. Opfølgningen tilrettelægges med henblik på, at den bliver så ubureaukratisk som muligt for kommunerne.

Skolen skal som led i den eksisterende kvalitetsrapport redegøre for, i hvilket omfang og til hvilke formål skolen anvender muligheden for at konvertere understøttende undervisning.

Aftalepartierne er enige om at tydeliggøre ovenstående i nye bestemmelser i folkeskoleloven.

Aftalepartierne er enige om, at den eksisterende § 16 b indsnævres i anvendelsesområde, så den fremover alene finder anvendelse i indskoling samt for specialklasser eller på specialskoler. Aftalepartierne er enige om, at betingelserne for at benytte § 16 b skal svare til de nuværende betingelser. Dvs. at kommunalbestyrelsen efter ansøgning fra skolelederen og godkendelse fra skolebestyrelsen, for så vidt angår klasser med særligt behov herfor, kan godkende afkortning af tid til understøttende undervisning til to-voksenundervisning med henblik på yderligere faglig støtte ved hjælp af ekstra personale i klassen. Godkendelsen kan gives for op til et år ad gangen.

¹ Undervisningsministeriet har siden 2015 årligt foretaget en kortlægning af et repræsentativt udsnit af skolernes skemaer i uge 35. Spørgerammen er løbende blevet udvidet, senest med spørgsmål om organiseringen af understøttende undervisning mv.

Øget faglighed og kvalitet

Undervisningen i fagene er sammen med den understøttende undervisning de centrale elementer, der skal give eleverne kundskaber og færdigheder. Den understøttende undervisning skal anvendes til forløb og aktiviteter, der har direkte sammenhæng med folkeskolens fag og obligatoriske emner, som giver mulighed for åben skole og en varieret skoledag, og som sigter på at styrke elevernes undervisningsparathed, sociale kompetencer, alsidige udvikling, motivation og trivsel.

Reformelementerne om åben skole, bevægelse samt lektiehjælp og faglig fordybelse er uændrede og skal fortsat løftes både i undervisning i fagene og i den understøttende undervisning. Den understøttende undervisning er et centralt og væsentligt element i folkeskolereformen og er i sammenhæng med undervisningen i fagene en afgørende faktor i realiseringen af reformens ambitioner om at øge det faglige niveau for alle elever, samt mindske betydningen af elevernes sociale baggrund for de faglige resultater.

Mange kommuner og skoler har gjort en stor indsats i forhold til at få den understøttende undervisning til at fungere.

Det er afgørende for aftalepartierne, at den understøttende undervisning anvendes som forudsat til at realisere en mere varieret skoledag, hvor eleverne møder differentierede undervisningsformer, åben skole, bevægelse og lektiehjælp af høj kvalitet på alle skoler.

3. Kvalitetsløft af den understøttende undervisning

Aftalepartierne er enige om, at kvaliteten i den understøttende undervisning skal styrkes, så den kommer til at virke godt og efter hensigten på alle skoler. Følgforskning viser, at den understøttende undervisning tilrettelægges meget forskelligt på tværs af landet, og over halvdelen af folkeskolerne oplyser, at der ikke er fælles forståelse af den understøttende undervisning.

Det har aldrig været aftalepartiernes hensigt, at understøttende undervisning skulle ligge som en isoleret ø i skemaet. Tværtimod skal den understøttende undervisning bygge bro mellem folkeskolens forskellige aktiviteter og muliggøre samarbejder om åben skole. Folkeskolerne er forpligtede til at indgå samarbejder og partnerskaber med virksomheder, kultur-, og idrætsforeninger samt musikskoler og ungdomsskoler mv. og derigennem åbne skolen op mod det omkringliggende lokalsamfund.

Den understøttende undervisning skal hænge bedre sammen med og understøtte folkeskolens formål, skolens undervisning i fagene og obligatoriske emner og sikre en mere varieret skoledag, med bevægelse og hvor det omgivende samfund inddrages.

Aftalepartierne er enige om, at skoler skal have mulighed for lave et kvalitetsløft af den understøttende undervisning gennem tilførsel af flere personaleressourcer – det kan både være lærere og pædagoger.

Aftalepartierne er derfor enige om at afsætte 128 mio. kr. i 2019, 283 mio. kr. i 2020 og 249 mio. kr. fra 2021 og frem til øget kvalitet i den understøttende undervisning. Kvalitetsløftet af den understøttende undervisning finansieres dels af frigivne midler fra en kortere skoleuge i indskolingen, dels af en ekstraordinær tilførsel på 79 mio. kr. i 2019 og 190 mio. kr. fra 2020 og frem.

Derudover kompenseres kommunerne for den øgede aktivitet i fritidstilbud som følge af afkortningen af skoleugen inden for rammerne af den samlede økonomi i aftalen.

Aftalepartierne forventer, at midlerne prioriteres til:

- Færre elever per underviser, to-voksenundervisning, holddannelse, undervisning tilpasset elevernes forskellige faglige udvikling mv.
- At øge tiden til planlægning af og opfølgning på den understøttende undervisning.

Aftalepartierne er desuden enige om at folkeskolelovens bemærkninger gennemskrives med henblik på at sikre en mere tydelig beskrivelse af den understøttende undervisnings formål og indhold.

Desuden er aftalepartierne enige om, at Undervisningsministeriet i samarbejde med DLF, KL, Skolelederforeningen, BUPL og folkeskolens øvrige parter identificerer og formidler eksempler på god praksis i forhold til at få den varierede skoledag til at fungere med de nye, forbedrede rammer på alle skoler. Der udarbejdes på baggrund heraf vejledning til lærere, pædagoger og skoler med anbefalinger til organisering, tilrettelæggelse af undervisningen, undervisningsmetoder og indholdsvalg mv.

Aftalepartierne er endvidere enige om at etablere en national portal evt. i tilknytning til EMU.dk, der kan understøtte skole og lærere i arbejdet at realisere reformens intentioner, herunder bl.a. åben skole og bevægelse, med bl.a. vejledning, e-læringsforløb og konkrete eksempler på skoler, der lykkes med at skabe en varieret skoledag mv.

For at sikre, at de tilførte ressourcer anvendes i overensstemmelse med hensigten, skal skolerne fremadrettet i kvalitetsrapporten redegøre for, hvordan de har valgt at anvende de ressourcer, der afsættes til at styrke kvaliteten af den understøttende undervisning.

Undervisningsministeriet vil desuden følge anvendelsen af personaleressourcer i folkeskolen ud fra en række overordnede parametre så som klassekvotienter, antal elever per underviser, undervisningsressourcer per elev, det samlede timetal og timetal i de enkelte fag, faglige resultater og trivsel og det samlede kommunale forbrug på folkeskolen suppleret med udviklingen i udgift per elev. Skolernes undervisningspraksis, herunder anvendelse af åben skole, bevægelse, lektiehjælp og faglig fordybelse, vil desuden blive fulgt årligt gennem et kommende grundskolepanel med et repræsentativt udsnit af skolerne.

Aftalepartierne er enige om, at partierne vil drøfte en prioritering af teknologiforståelse i folkeskolen, når evalueringen af forsøgsprogrammet foreligger i 2021, og at ressourcetilførslen på et senere tidspunkt vil kunne prioriteres til at styrke teknologiforståelse.

4. Prioritering af udvalgte fag

Med folkeskolereformen fra 2013 blev antallet af fagtimer i en række centrale fag, bl.a. dansk og matematik, øget væsentligt med henblik på at styrke fagligheden og understøtte, at alle elever forlader folkeskolen med de fornødne faglige kompetencer.

Aftalepartierne bakker fortsat om det stærke fokus på faglighed, som blev lagt med folkeskolereformen. Aftalepartierne er dog enige om, at der er enkelte fag, som kalder på justeringer.

Aftalepartierne er enige om, at der tilføres 90 ekstra fagtimer til prioritering af opstart af 2. fremmedsprog, billedkunst og historie fra skoleåret 2020/2021. Aftalepartierne ønsker konkret at understøtte følgende faglige hensyn:

- 30 fagtimer til tysk eller fransk i 5. klasse, så eleverne samlet set undervises i to lektioner om ugen, og får en god sprogstart og et tilstrækkeligt udbytte af undervisningen i tysk eller fransk. Baggrunden herfor er, at det vurderes, at en ugentlig lektion i 5. klasse (nuværende) til at lære et nyt fremmedsprog ikke sikrer tilstrækkelig intensitet i undervisningen til at opbygge og fastholde fx mundtlig sprogfærdighed.
- 30 fagtimer til billedkunst i 6. klasse, hvor der i dag ikke er timer, vil styrke overgangen fra det obligatoriske fag på mellemtrinnet til valgfaget i udskolingen, jf. *Aftale om styrket praksisfaglighed i folkeskolen, juni 2018*. Desuden vil timer i 6. klasse sætte fokus på faget og sikre mere ensartede rammer på tværs af de praktiske/musiske fag.
- 30 fagtimer til historie i 9. klasse vil sikre en større tyngde i arbejdet med den dybere og mere komplekse faglighed i faget, som er mulig i udskolingen, samt understøtte at eleverne er bedre forberedt på prøven i 9. klasse.

Aftalepartierne er samtidig enige om at indføre særkilte vejledende timetal for henholdsvis madkundskab og håndværk og design, og samtidig præcisere på hvilke klassetrin, undervisningen i fagene skal udbydes. Det samlede timeantal for fagene fastholdes. Timerne fordeles på 3. til 6. klassetrin, således at det passer med starten af et praktisk/musisk valgfag i 7. klasse, jf. *Aftale om styrket praksisfaglighed i folkeskolen, juni 2018*.

Aftalepartierne ønsker, at elever på alle klassetrin skal mødes af en varieret skoledag med den rette balance mellem almindelige fagtimer og understøttende undervisning.

Derfor er aftalepartierne enige om at flytte 30 klokketimers idræt årligt (svarende til en lektion per uge per årgang) fra mellemtrin til udskolingen med henblik på at

gøre plads til mere understøttende undervisning på mellemtrinnet. Det vil betyde, at der er 60 klokketimers idræt (svarende til to lektioner per uge per årgang) fra 1. klasse til og med 6. klasse og 90 klokketimers idræt (svarende til tre lektioner per uge per årgang) fra 7. klasse til og med 9. klasse. Flere idrætstimer i udskolingen vil understøtte bevægelse i udskolingen samt klæde eleverne bedre på til at gå til prøve i 9. klasse, jf. at idræt blev et prøveudtræksfag med folkeskolereformen i 2014.

Aftalepartierne er endvidere enige om at flytte 30 klokketimer årligt (svarende til en lektion per uge per årgang) fra dansk i 3. klasse til 2. klasse med henblik på at gøre plads til mere understøttende undervisning i 3. klasse. Det vil desuden betyde, at der er flere timer i dansk på 2. klassetrin, hvor der er stort fokus på, at eleverne lærer at læse.

Ny fordeling af timer fremgår af bilag 1.

5. Igangsættelse af læseindsats

Der skal være flere stærke læsere i folkeskolen. Aftalepartierne er enige om, at der lanceres en 3-årig læseindsats, som skal reducere antallet af svage læsere ved at øge læselyst og sætte fokus på læseundervisning og faglig læsning gennem hele skoleforløbet. Gode læseevner er en forudsætning for tilegnelse af viden og færdigheder i alle fag, og der er en sammenhæng mellem lysten til at læse, og hvor god man er til det.

Aftalepartierne er endvidere enige om, at forældre spiller en vigtig rolle for, at børn læser i deres fritid. Derfor skal forældrene inddrages i læseindsatsen gennem målrettede initiativer til fremme af den daglige læsning.

Elevers læseglæde skal øges. Aftalepartierne ønsker, at der sættes fokus på vigtigheden af at læse bøger for elevers tilegnelse af gode læsefærdigheder. Aftalepartierne er derfor enige om, at læseindsatsen skydes i gang med et ”Bogens år”, hvor der sættes fokus på vigtigheden af at læse bøger i skolen og i fritiden. Initiativet skal udfoldes sammen med bl.a. Kulturministeriet og andre relevante parter.

Aftalepartierne ønsker, at folkeskolens parter inddrages tæt i udviklingen af rammerne for læseindsatsen og ”Bogens år”, som forventes gennemført i skoleåret 2019/2020. Aftalepartierne er derfor enige om, at Undervisningsministeriet skal tage initiativ til et samarbejde med parterne om læseindsatsen og ”Bogens år”.

Aftalepartierne er enige om, at læseindsatsen målrettes 1.-9. klassetrin, samt at der afsættes en pulje til formålet på 10 mio. kr. i 2019. Midlerne udmøntes via en ansøgningsrunde i 2019, hvorefter Undervisningsministeriet giver tilsagn om tilskud til projekter og aktiviteter, der kan gennemføres i perioden 2019-2021.

6. Reduktion af nuværende faglige bindinger for undervisningen

De tværgående temaer it og medier, og innovation og entreprenørskab skal i dag indgå i undervisningen i alle skolens obligatoriske fag. Arbejdet med de tværgående temaer kan opleves som forstyrrende i forhold til undervisningen i fagets kerne i nogle fag. I andre fag kan samme tværgående tema opleves som helt centralt.

Aftalepartierne er enige om at igangsætte et arbejde med at kortlægge, hvordan de faglige bindinger for de tværgående temaer it og medier samt innovation og entreprenørskab kan reduceres ved at temaerne eksempelvis målrettes færre fag.

Aftalepartierne er enige om, at det kræver tæt dialog med eksperter inden for både fagene og de tværgående temaer it og medier og innovation og entreprenørskab for at afgøre, hvordan bindingerne kan reduceres, så arbejdet med temaerne er meningsfuldt i undervisningen i fagene.

Aftalepartierne er desuden enige om, at de konkrete løsningsmodeller drøftes i folkeskoleforligskredsen, inden der træffes beslutning om konkrete ændringer.

7. Færre vikarer og justeret kompetencemålsætning

Aftalepartierne ønsker, at vikarforbruget i folkeskolen nedbringes, og at vikarene skal være så kvalificerede som muligt. Aftalepartierne er enige om, at der igangsættes en undersøgelse, som skal afdække hvilke årsager, der ligger til grund for skolernes brug af vikarer og undersøge skolernes registreringspraksis af vikarforbruget.

Undersøgelsen skal endvidere kortlægge gode eksempler i forhold til, hvordan kommuner og skoler kan arbejde med at nedbringe vikardækningen samt kvalificere de vikartimer, som ikke kan undgås, herunder fx god praksis i forhold til at klæde vikarer på til opgaven. Undersøgelsen skal bygge oven på Undervisningsministeriets vikarundersøgelse fra august 2018, som viser, at ca. 11 pct. af undervisningstimerne i normalklasserne samlet set ikke bliver gennemført af den planlagte underviser, men af en vikar. Undersøgelsen skal gennemføres i samarbejde mellem Undervisningsministeriet, KL og Skolelederforeningen.

Aftalepartierne er enige om, at undersøgelsens resultater drøftes i folkeskoleforligskredsen.

Aftalepartierne vil løbende følge og drøfte udviklingen i brugen af vikarer i folkeskolen. Efter skoleåret 2019/2020 drøfter aftalepartierne udviklingen første gang. Det er aftalepartiernes forventning, at vikarforbruget er faldet i forhold til niveauet i 2018. Aftalepartierne er desuden enige om, at det er en forudsætning herfor, at der skabes større gennemsigtighed i omfanget af brugen af vikarer på skolerne.

Gennemsigtighed og fleksibel adgang til centrale nøgletal giver et godt grundlag for dialog om skolers udvikling og kan ligeledes understøtte skolebestyrelsernes arbejde. Aftalepartierne bakker derfor op om det igangværende samarbejde mellem regeringen og KL om at skabe større gennemsigtighed i centrale nøgletal vedrørende skolerne, *jf. Aftale om Kommuners økonomi for 2019*.

Endelig ønsker aftalepartierne, at eleverne i folkeskolen undervises af fagligt kompetente lærere. Aftalepartierne er derfor enige om, at fastholde målsætningen om, at alle elever skal undervises af lærere med undervisningskompetence i de fag, de underviser i. Aftalepartierne er samtidig enige om, at målsætningen skal opgøres

på kommuneniveau, og at den gælder for elever på alle klassetrin og i alle fag, herunder de obligatoriske praktiske/musiske valgfag.

Aftalepartierne erkender dog, at kommunerne har forskellige forudsætninger for at lykkes med at indfri målsætningen om, at 95 pct. af undervisningen skal varetages af undervisere med undervisningskompetence i de fag, de underviser i inden 2020 og delmålet om 90 pct. i 2019.²

Aftalepartierne er derfor enige om at udskyde tidspunktet for, hvornår målsætningen om fuld kompetencedækning skal være opfyldt fra 2020 til 2025 og at udskyde delmålet om 90 pct. fra 2019 til 2021. Det skal være med til at sikre, at de kommuner og skoler, der har de største udfordringer, får bedre tid, og dermed bedre forudsætninger, for at øge kompetencedækningen frem mod 2025. Det skal samtidig være med til at skabe et større lokalt råderum, for de kommuner og skoler, der allerede er godt på vej. Aftalepartierne er enige om, at alle kommuner fortsat løbende skal have fokus på at forbedre kompetencedækningen.

8. Kanonlister og styrket fokus på Rigsfællesskab

Kanonlisterne for folkeskolen i dansk og historie har betydning for dannelse og kendskab til vores fælles kulturarv, *jf. folkeskolens formålsparagraf*. Kanonlisterne er obligatoriske. Kanonlisterne skal rumme punkter med stor faglig tyngde og relevans for dagens samfund. Med det udgangspunkt at fastholde kanonlisterne, ønsker aftalepartierne derfor at igangsætte en undersøgelse i to dele af kanonlisterne i dansk og historie. Første del af evalueringen skal give indblik i lærernes brug af kanonlisterne, og anden del skal danne grundlag for en drøftelse af behovet for udvidelser og opdateringer. Historiekanon udgøres af i alt 29 kanonpunkter, der er udvalgt som væsentlige, men afgrænsede begivenheder, der har en særlig betydning i forståelsen af den danske historie. Dansk litteraturs kanon indeholder én genre og 14 forfatterskaber. Aftalepartierne vil på baggrund af undersøgelsen drøfte, hvorvidt kanonlisterne bringes i spil i undervisningen som forudsat i lovgivningen, samt hvorvidt der er behov for yderligere understøttelse af lærernes brug af kanonlisterne samt behov for udvidelser af de nuværende kanonlister i dansk og historie.

Rigsfællesskabet med Grønland og Færøerne er en væsentlig del af både den fælles historie og vores nutid, og med til at definere hvem vi er. Kendskabet til Rigsfællesskabet skal styrkes. Aftalepartierne ønsker, at Rigsfællesskabet skal indgå som en obligatorisk del af folkeskolens undervisning. Det skal ske ved en tilføjelse til den eksisterende historiekanon. Aftalepartierne er enige om, at der skal nedsættes en ekspertgruppe til vurdering af, hvilke begivenheder eller nedslag, der kan indgå som kanonpunkt for Rigsfællesskabet.

Øget frihed

Lokal fleksibilitet og mulighed for prioritering er en central forudsætning for lokalt at skabe den bedst mulige folkeskole. Aftalepartierne ønsker at vise tillid og

² Den hidtil gældende målsætning om fuld kompetencedækning indebærer, at kommunerne skal sikre, at kompetencedækningen løbende øges, så kompetencedækningen er mindst 85 pct. i 2016 og mindst 90 pct. i 2018. Målet er fuld kompetencedækning (95 pct.) i 2020.

give mere råderum til skoleledere, skolebestyrelser og de fagprofessionelle på den enkelte skole, så de kan forme skolen efter lokale behov og vilkår.

9. Udvidet kompetence til skolebestyrelser ved ansættelse af skolens leder

Forældreinddragelsen og civilsamfundets stemme i skoledriften skal styrkes. Aftalepartierne er enige om, at styrke skolebestyrelsens indflydelse på ansættelse af skolens leder ved at forpligte kommuner til at have mindst en repræsentant fra skolebestyrelsen med i ansættelsesudvalget.

Aftalepartierne er desuden enige om, at en repræsentant fra skolebestyrelsen i den konkrete ansættelsesproces skal have kompetencen til at repræsentere den samlede skolebestyrelse.

10. Mulighed for toårig valgperiode for forældrerepræsentanterne i skolebestyrelser

Kommunalbestyrelser skal have bedre mulighed for at tiltrække forældrerepræsentanter til skolebestyrelsesarbejdet. Aftalepartierne er enige om, at skolebestyrelser spiller en vigtig rolle i forhold til at sætte retning for den enkelte skole og føre tilsyn med alle dele af skolens virksomhed. Nogle steder oplever kommunalbestyrelserne udfordringer med at få besat alle pladserne til forældrerepræsentanter. Aftalepartierne ønsker derfor fleksibilitet til lokalt at kunne træffe beslutning om at nedsætte valgperioden til to år for de forældrerepræsentanter, der måtte ønske dette.

11. Forenkling af elevplanen

Det undervisende personale skal have større frihed til at fokusere på kerneopgaven. Aftalepartierne er enige om, at elevplanen i folkeskolen skal forenkles, og at de eksisterende planer i udskolingen så vidt muligt skal integreres, så tiden bruges på undervisning fremfor registreringer.

Aftalepartierne ønsker, at den forenkledede elevplan opleves som et brugbart og let tilgængeligt redskab, der understøtter samarbejdet mellem elever, forældre og skole om elevens udbytte af undervisningen og arbejdet med elevens uddannelsesvalg. Udformningen af en forenklet elevplan skal ske i et tæt og åbent samarbejde med de elever, forældre, lærere og skoleledere, der skal bruge den til dagligt. Aftalepartierne er derfor enige om at nedsætte en rådgivningsgruppe med brugere af elevplanen, som skal komme med anbefalinger til folkeskoleforligskredsen om en forenklet elevplan.

Rådgivningsgruppens arbejde skal koordineres og samtænkes med arbejdet i den ekspertgruppe om uddannelsesparathedsvurderingen, som nedsættes i forlængelse af aftalen *Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelser til fremtiden* fra november 2018.

Folkeskoleforligskredsen vil på baggrund af rådgivningsgruppens anbefalinger tage stilling til, hvordan en forenklet elevplan skal udformes og implementeres.

12. Evaluering af de nationale test

Det skal være lettere for lærere at følge elevernes faglige udvikling. Aftalepartierne ønsker derfor at følge den evaluering af de nationale test, som Undervisningsministeriet igangsatte i januar 2018. Aftalepartierne ønsker, at evalueringen skaber et solidt og kvalificeret grundlag for at tage stilling til den fremadrettede udvikling og brug af de nationale test. Når evalueringen foreligger, vil aftalepartierne drøfte, om evalueringen giver anledning til justeringer i de nationale test.

13. Øget didaktisk frihed og styrket professionel dømmekraft i folkeskolen

Skolen har som sit formål sammen med forældrene at understøtte elevernes faglige og alsidige udvikling, så de kan blive mennesker, der er ansvarlige, vidende, handlekraftige og dannede, *jf. folkeskolens formålsparagraf*. Mennesker, der kan handle som frie borgere i et demokratisk samfund, med et solidt fagligt udgangspunkt bestående af kundskaber, færdigheder, viden, kompetencer og kreativitet.

Det kræver fagligt dygtige lærere, der har didaktisk frihed til at gennemføre undervisning af høj kvalitet. Forligskredsen er enig om, at aftalen om at løsne bindingerne på Fælles Mål skal være et afsæt til at udvikle en ny praksis i skolen, hvor didaktisk frihed, pædagogisk ekspertise og professionel dømmekraft står centralt. Hvor øget didaktisk frihed ledsages af initiativer, der kan understøtte den løbende faglige udvikling af fagene og af lærernes faglige udvikling og professionelle dømmekraft.

Fagene i folkeskolen og undervisning i fagene skal løbende udvikles, så de modsvare samfundets udvikling. Den viden og inspiration, der stilles til rådighed for skoler og lærere skal bygge på solid forskningsbaseret viden om fag og didaktik. Lærerne skal ikke stå alene med undervisningsopgaven, men indgå i stærke professionelle fællesskaber i de enkelte fag, som understøttes af de faglige miljøer, universiteter og professionshøjskoler, folkeskolens parter og Undervisningsministeriet.

Aftalepartierne er derfor enige om en række tiltag, som understøtter ambitionerne om faglighed, dannelse og frihed i folkeskolen;

- I maj 2017 indgik aftalepartierne aftale om at løsne bindinger i folkeskolens Fælles Mål. Med aftalen blev 3.170 færdigheds- og vidensmål gjort vejledende, mens det blev fastholdt, at 215 overordnede kompetencemål for, hvad eleverne skal kunne, er bindende. Aftalepartierne vil følge arbejdet med Fælles Mål løbende.
- Der skal være en lokal dialog mellem det politiske niveau, forvaltningen, skoleledelser og de fagprofessionelle om, hvordan en meningsfuld brug af læringsplatformene kan understøttes. Anvendelsen af læringsplatformene skal være begrundet i faglige, pædagogiske og didaktiske overvejelser. Denne anvendelse skal ske på baggrund af den grundlæggende præmis, at læringsplatformen alene anvendes, hvor det er fagligt og didaktisk meningsgivende.
- Den teknologiske udvikling stiller krav om, at elever bliver rustet til at kunne begå sig i et stadigt mere digitaliseret samfund, og aftalepartierne ønsker, at både lærere og elever skal forstå digital teknologi, så de kan skabe og være kre-

ative med teknologi og forholde sig kritisk til den. Undervisningsministeren har igangsat et treårigt forsøg om teknologiforståelse i folkeskolen. Aftalepartierne er enige om at drøfte forsøget senest ved forsøgsperiodens afslutning med henblik på en politisk beslutning om at styrke teknologiforståelse som en obligatorisk del af folkeskolens undervisning.

- Den naturvidenskabelige undervisning skal styrkes. Naturvidenskaben hjælper os til at forstå verden og til at forandre den til det bedre. Naturvidenskabelig viden og forståelse giver børn og unge faglige forudsætninger for at forstå sig selv og deres omverden, for at deltage i demokratiske beslutningsprocesser og kan bane vejen til mange spændende job. Det er afgørende, at vi har dygtige lærere, der kan motivere eleverne til at interessere sig for naturvidenskab. Aftalepartierne tilslutter sig derfor initiativerne i regeringens naturvidenskabsstrategi, herunder udarbejdelsen af Naturvidenskabens ABC.
- De praktiske og musiske fag i folkeskolen skal styrkes. Med *Aftale om styrket praksisfaglighed i folkeskolen, juni 2018* og aftalen *Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelser til fremtiden*, november 2018 er der taget en række tiltag. Bl.a. andet er det sikret, at elever i 7. og 8. klasse fremover har enten håndværk/design, musik, billedkunst eller madkundskab som valgfag, og at faget afsluttes med en prøve. Der er desuden igangsat et praksisfagligt udviklingsprojekt, der skal styrke samarbejdet mellem folkeskoler og erhvervsskoler og give skoler konkret inspiration til at styrke anvendelsesorienterede, praksisfaglige og erhvervsrettede elementer. Aftalepartierne er enige om at understøtte ambitionerne om at styrke praksisfaglighed og anvendelsesorienteret undervisning i fagene. Aftalepartierne er desuden enige om at drøfte udmøntningen og den lokale implementering af *Aftale om styrket praksisfaglighed i folkeskolen* med henblik på at sikre fortsat plads til eventuelle lokale initiativer.
- De humanistiske fag er afgørende for elevernes faglige udvikling og dannelse, og er afspejlet i prioriteringen af flere fagtimer til fagene historie og 2. fremmedsprog med aftalen. Aftalepartierne tilslutter sig desuden oprettelsen af et nationalt center for fremmedsprog, som bl.a. skal understøtte en positiv udvikling for sprogfagene i grundskolen, jf. *Strategi for styrkelse af fremmedsprog i uddannelsessystemet, november 2017*.
- Undervisning i sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab (kaldet SSF) er obligatorisk i folkeskolen. En ny undersøgelse fra Undervisningsministeriet peger på, at der er udfordringer med undervisningen i sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab i grundskolen. Aftalepartierne er enige om, at undervisning i seksualitet, rettigheder, normer og grænser mv. er vigtigt i forhold til elevernes udvikling og dannelse. Aftalepartierne vil på baggrund af undersøgelsen drøfte tiltag for at styrke undervisningen i SSF. Kvalitetsløftet af den understøttende undervisning vil give bedre mulighed for at øge kvaliteten i undervisningen i SSF. Det er skolelederens ansvar, at de obligatoriske emner, herunder sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, gennemføres efter loven.

Proces

Den generelle afkortning af skoleugen i indskolingen, fleksibel brug af § 16 b og klare rammer herfor samt kvalitetsløft af den understøttende undervisning træder i kraft ved skoleåret 2019/2020. Prioritering af udvalgte fagtimer træder i kraft ved skoleåret 2020/2021.

Økonomi

Tabel 1
Samlet udgiftsvirkning

Mio. kr. 2019-pl	2019	2020	2021	2022	Varigt
Kvalitetsløft af UUV, fagtimer og fritidstilbud					
Kvalitetsløft af UUV	128	283	249	249	249
- heraf kvalitetsløft som følge af afkortet skoleuge	49	93	59	59	59
- heraf kvalitetsløft som følge af ekstraordinær tilførsel	79	190	190	190	190
Flere fagtimer	0	25	59	59	59
Øget aktivitet i fritidstilbud	78	188	188	188	188
I alt	206	496	496	496	496
Finansiering					
Afkortning af skoleuge	127	305	305	305	305
Ekstraordinær tilførsel	79	190	190	190	190
- heraf FFL20	0	190	190	190	190
- heraf regeringsreserve	79	0	0	0	0
I alt	206	495	495	495	495
Samlet balance*	0	0	0	0	0

Anm. *Afrundinger kan betyde, at tallene ikke summer

Der afsættes således 128 mio. kr. i 2019, 283 mio. kr. i 2020 og 249 mio. kr. fra 2021 og frem til øget kvalitet i understøttende undervisning.

Der afsættes 25 mio. kr. i 2020 og 59 mio. kr. fra 2021 og frem til flere fagtimer i folkeskolen.

Der afsættes 78 mio. kr. i 2020 og 188 mio. kr. fra 2021 og frem til øget aktivitet i fritidstilbud.

De økonomiske konsekvenser som følge af afkortning af skoleugen, øget aktivitet i fritidstilbud og flere fagtimer skal DUT-forhandles med kommunerne (KL).

Finansiering

Aftalen finansieres ved et provenu fra afkortning af skoleugen i børnehaveklassen til og med 3. klasse med 90 klokke timer årligt svarende til 2,25 klokke timer ugentligt inkl. pauser, der tilvejebringer et provenu på 127 mio. kr. i 2019 og 305 mio. kr. i 2020 og frem. Hertil tilføres 79 mio. kr. i 2019 fra regeringsreserven.

Aftalepartierne er endvidere enige om, at kvalitetsrammen til øget kvalitet i den understøttende undervisning finansieres på finanslovsforslaget for 2020 enten via konkret anvist finansiering eller som en negativ budgetregulering med henblik på udmøntning i efteråret 2019. Den samlede finansiering vil indgå som led i den samlede aftale om finansloven for 2020 med den kreds af partier, der indgår i finanslovaftalen.

Bilag 1

Tabel 1. Fagtimer før og efter aftalen – alle fag												
Klokketimer/klassetrin	Bh.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Timetal i alt	
Børnehaveklasse (6 kompetenceområder)	Før	600									600	
	Efter	600									600	
Humanistiske fag												
Dansk	Før	330	300	270	210	210	210	210	210	210	2.160	
	Efter	330	330	240	210	210	210	210	210	210	2.160	
Engelsk	Før	30	30	60	60	90	90	90	90	90	630	
	Efter	30	30	60	60	90	90	90	90	90	630	
Tysk eller fransk	Før					30	60	90	90	90	360	
	Efter					60	60	90	90	90	390	
Historie	Før			30	60	60	60	60	60	30	360	
	Efter			30	60	60	60	60	60	60	390	
Kristendomskundskab	Før	60	30	30	30	30	60	0	30	30	300	
	Efter	60	30	30	30	30	60		30	30	300	
Samfundsfag	Før								60	60	120	
	Efter								60	60	120	
Naturfag												
Matematik	Før	150	150	150	150	150	150	150	150	150	1.350	
	Efter	150	150	150	150	150	150	150	150	150	1.350	
Natur/teknologi	Før	30	60	60	90	60	60				360	
	Efter	30	60	60	90	60	60				360	
Geografi	Før							60	30	30	120	
	Efter							60	30	30	120	
Biologi	Før							60	60	30	150	
	Efter							60	60	30	150	
Fysik/kemi	Før							60	60	90	210	
	Efter							60	60	90	210	
Praktiske/musiske fag												
Idræt	Før	60	60	60	90	90	90	60	60	60	630	
	Efter	60	60	60	60	60	60	90	90	90	630	
Musik	Før	60	60	60	60	60	30				330	
	Efter	60	60	60	60	60	30				330	
Billedkunst	Før	30	60	60	60	30					240	
	Efter	30	60	60	60	30	30				270	
Håndværk og design og Madkundskab (samlet pulje)	Før				90	120	120	60			390	
	Efter			60	90	60	60	0			270	
Madkundskab	Før					60	60	0			120	
	Efter					60	60	0			120	
Valgfag												
1. valgfag (herunder obligatorisk praktiske/musiske valgfag 7. og 8. klasse)	Før							60*	60*	60	180	
	Efter							60*	60*	60	180	
Årligt minimumstimetal (børnehaveklasse og fagtimer)	Før	600	750	750	780	900	930	930	960	960	930	8.490
	Efter	600	750	780	810	870	930	930	930	990	990	8.580
Samlet undervisningstid	Før	1.200	1.200	1.200	1.200	1.320	1.320	1.320	1.400	1.400	1.400	12.960
	Efter	1.110	1.110	1.110	1.110	1.320	1.320	1.320	1.400	1.400	1.400	12.600

Kilde: Undervisningsministeriet

Note: Blå baggrund fremhæver ændringer. Rød tekst = 90 ekstra fagtimer. Grøn tekst = omfordeling af timer i fag mellem klassetrin inden for en timeneutral ramme.

Anm.: Der skal tages højde for afrundinger. *Fra 2019/20 vil det være obligatorisk for eleven at tage et toårigt praktisk/musisk valgfag.

Bilag 2

Tabel 1
Skoleugen i dag

<i>Klokketimer</i>	Bh. kl.	1.kl.	2.kl.	3.kl.	4.kl.	5.kl.	6.kl.	7.kl.	8.kl.	9.kl.
Skoleugens længde	30,0	30,0	30,0	30,0	33,0	33,0	33,0	35,0	35,0	35,0
<i>Fagtimer</i>	15,0	18,8	18,8	19,5	22,5	23,3	23,3	24,0	24,0	23,3
<i>UUV</i>	9,5	5,8	5,8	5,1	4,5	3,8	3,8	4,6	4,6	5,4
<i>Pauser (forudsat)</i>	5,5	5,5	5,5	5,5	6,0	6,0	6,0	6,4	6,4	6,4

Note: Afrundinger kan betyde, at tallene ikke summer.

Tabel 2
Skoleugen ved aftale (ekskl. brug § 16 b)

<i>Klokketimer</i>	Bh. kl.	1.kl.	2.kl.	3.kl.	4.kl.	5.kl.	6.kl.	7.kl.	8.kl.	9.kl.
Skoleugens længde	27,8	27,8	27,8	27,8	33,0	33,0	33,0	35,0	35,0	35,0
<i>Fagtimer</i>	15,0	18,8	19,5	20,3	21,8	23,3	23,3	23,3	24,8	24,8
<i>UUV</i>	7,8	4,0	3,3	2,5	5,2	3,7	3,7	5,3	3,8	3,8
<i>Pauser (forudsat)</i>	5,0	5,0	5,0	5,0	6,0	6,0	6,0	6,4	6,4	6,4

Note: Afrundinger kan betyde, at tallene ikke summer.

Tabel 3
Skoleugen ved aftale (inkl. maksimal brug af § 16 b)

<i>Klokketimer</i>	Bh. kl.	1.kl.	2.kl.	3.kl.	4.kl.	5.kl.	6.kl.	7.kl.	8.kl.	9.kl.
Skoleugens længde	27,8	27,8	27,8	27,8	31,0	31,0	31,0	33,0*	33,0*	33,0
<i>Fagtimer</i>	15,0	18,8	19,5	20,3	21,8	23,3	23,3	23,3	24,8	24,8
<i>UUV</i>	7,8	4,0	3,3	2,5	3,6	2,1	2,1	3,7	2,2	2,2
<i>Pauser (forudsat)</i>	5,0	5,0	5,0	5,0	5,6	5,6	5,6	6,0	6,0	6,0

Note:

Der er beregningsteknisk forudsat en pausefaktor per lektion. Ved en kortere skoleuge forudsættes således færre pauser. Afrundinger kan betyde, at tallene ikke summer.

*Der er mulighed for at afkorte den understøttende undervisning med yderligere 1,5 klokketimer ugentligt på det klassetrin, hvor konfirmationsforberedelse foregår, dvs. enten i 7. eller 8. klasse for at gøre plads til konfirmationsforberedelse.